

Sedmdesát pět let Jiřího Gaislera

Miloslav NEVRLÝ

Jihlavská 4, CZ-460 01 Liberec 1, Česko; m.nevry@volny.cz

Patnáct let již uplynulo od doby, kdy dva vážení brněnští zoologové uveřejnili dvoustránkové *iubilatio* k 60. narozeninám profesora RNDr. Jiřího Gaislera DrSc. A zároveň s ním i svoje *laudatio*, kterým vyzdvihli zásluhy svého kolegy nejen na poli chiropterologie, ale i celé vertebratologie, tedy zoologie obratlovců. Jejich anglicky psaný článek vyšel ve čtvrtém čísle časopisu *Folia Zoologica* z roku 1994, které bylo celé dedikováno oslavenci a tím samozřejmě i řádu Chiroptera (Zukal & Zima 1994). Tam také byla uveřejněna požehnaně hojná bibliografie Jiřího Gaislera od jeho první netopýří publikace z roku 1956 (k té se ještě vrátím!) až do tehdejší současnosti.

Od té doby zeměkoule patnáctkrát oběhla slunce a díky odvěkému sklonu své osy přinutila české i moravské netopýry stejně tolikrát se uchýlit na dlouhé zimní měsíce do nevlídných, vlhkých a chladných míst, kam za nimi – věřím, že rád! přicházel i pan profesor Gaisler. Letos tak nadešel čas si připomenout již tři čtvrtiny století jeho života, z nichž většinu prožil s netopýry. Udělám to jako jeho přítel, který s ním sdílel dobré i méně dobré časy po téměř šedesát let a který je mu za mnoho vděčen. Před uvedením výčtu jeho zoologických zásluh, titulů a členství v nejrůznějších mezinárodních organizacích, vzpomenu ale – s dovolením redakce tohoto časopisu! – napřed také krátce na jeho mládí, aby se i mladší badatelé a čtenáři dozvěděli, že i pan profesor býval křepký jun, otužilý poutník a vytrvalý chodec. Že také již tehdy měl rád jazzovou hudbu a společenství dobrých přátel; těmi se dnešní pan profesor obklopoval rád i v mládí.

S Jirkou jsem se náhodně seznámil ve čtvrtek 5. července 1951 na břehu Zámeckého rybníka v Lednici. Sedmnáctiletý mladík, jedináček a budoucí oktáván z Hradce Králové způsobně procházel se svými rodiči opuštěným a zanedbaným parkem, o který Lichtenštejnové již šest roku nesměli pečovat, já plaval na ostrov kroužkovat mláďata volavek a kvakošů. Ukázalo se, že se oba chceme příští rok přihlásit na studium zoologie na Karlovu univerzitu a také jsme se tam skutečně v jednom “studijním kroužku” sešli. Od té doby jsme spolu strávili neuvěřitelně mnoho času, neměl jsem tehdy bližšího přítele. Od roku 1953 jsme spolu jezdili téměř každoročně na mnohatýdenní pěší vandry po slovenských horách; někdy jen my dva, často se spoluzákem Jardou Kuldou. Když později komunisti dovolili cestovat – tehdy ještě pouze “hromadně” alespoň do “spřátelených”, tj. rovněž komunistických zemí (věc pro dnešní mládež nepochopitelná!), tak jsme vyjeli v r. 1958 do Rumunska na pohoří Bucegi a do Dunajské delty, o tři roky později do Bulharska na Starou planinu. Asi nejdál jsme spolu byli v roce 1968 na nejzazším severu Skotska, kde Atlantský oceán bušil u městečka Thurso do stametrových kolmých skal, z nichž vyletovalo tisíce mořských ptáků. Naše vandry po Slovensku pokračovaly i dalších šest roků po skončení

univerzitního studia v roce 1957; to už jsme jezdili i s manželkami. Naposled mám v deníku zapsán týdenní puťák Slovenským rudohořím a Muráňskou planinou v srpnu 1963. Nevzpomínám si, že bychom se někdy za ty dlouhé roky nebo v těch nejvypjatějších chvílích nějak vážně pohádali, i když nemáme oba stejnou povahu; on má mnohem citlivější a vnímavější duši. Dost ale o mladých časech.

Myslím, že o netopýry se Jirka začal zajímat již nedlouho po příchodu na fakultu, tehdy Biologickou, dnes již znovu Přírodovědeckou. Nevím, jestli sám od sebe nebo zda mu to někdo poradil. Trochu tajuplně chodil do sbírek a depozitářů Národního muzea a výsledkem návštěv byla jeho první chiropterologická práce *Faunistický přehled československých netopýrů*, která vyšla v šestém čísle časopisu *Ochrana přírody* v roce 1956, tedy ještě za studií. I mne tehdy svým způsobem okouznil ten první osmistránkový soupis “létajících myší”, který se mi dostal do rukou; upřímně řečeno jsem ani nevěděl, že nad střední Evropou poletuje tolik druhů netopýrů. S Jirkou jsem jel tehdy i na svoji první netopýří výpravu. V prosinci 1956 nás, dva studenty, sebou vzali na výzkumnou exkursi do Slovenského krasu tři fakultní asistenti, Vladimír Hanák, Karel Hůrka a Jaroslav Figala. Bydleli jsme všichni v jednom pokoji studeného hotelu Domica v Plešivci a prochodili v mrazivém a zasněženém Slovensku při maďarských hranicích mnoho jeskyní. Ta Jasovská byla první, kterou jsem v životě navštívil. Mám v deníku zapsánu její charakteristiku: zdála se mi tehdy, v mých třiaadvaceti letech, “bezhlasně infernální.” Proč, to dnes již nevím. Zato Ŕrdöglyuk, Čertova díra u Domice s létavci stěhovavými a s dávným loupežnickým otvorem ve stropě mi připadala “krásná a divoká”. Poslední deníková vzpomínka na onu naši první netopýří exkursi je trochu bizarní: při zpáteční jízdě do Čech nám v nočním rychlíku kdosi ukradl velkou krabici s lákavým nápisem pokrmový tuk. Byla plná netopýřího guana.

Nebýt dávného příkladu a nadšení přítele Jiřího Gaislera, asi by mne po studiích nenapadlo chodit čtvrtstoletí za zimujícími netopýry do nevlídného podzemí Protržené přehrady v Jizerských horách a do čtyři sta roků starých a polozasutých cínovcových štol u Nového Města pod Smrkem. Mé srdce totiž patřilo ptákům, netopýrům jen rozum. A tak bych asi ani neměl titul RNDr., protože ten jsem získal právě na základě výsledků těch dlouhých a studených hodin strávených mezi jizerskými netopýry. Takže velký dík Jiřímu Gaislerovi!

Jiří Gaisler se narodil 3. 7. 1934 v Praze, ale vyrůstal a do gymnázia chodil v Hradci Králové. V letech 1952–1957 studoval zoologii na Přírodovědecké (tehdy Biologické) fakultě Karlovy univerzity v Praze; studia završil diplomovou prací *Příspěvek ke studiu přizpůsobení netopýrů k letu* a titulem *promovaný biolog* (rigorózní zkouška a titul RNDr. povolil komunistický režim až mnohem později). Po promoci zakotvil profesně v Brně a to v tehdejší Laboratoři, pozdějším Ústavu pro výzkum obratlovců ČSAV, kde v postgraduálním studiu v letech 1957–1961 získal titul CSc. obhájením dizertační práce *Ekologie a rozmnožování vrápence malého (Rhinolophus hipposideros)*. Brnu zůstal věrný dodnes. V roce 1969 přešel z Akademie na Přírodovědeckou fakultu Masarykovy univerzity (tehdy UJEP), kde se roku 1978 stal docentem na základě habilitační práce *Příspěvek k systematice a ekologii netopýrů Palearktu*. Práci podal ovšem už v roce 1974, ale jako nestraník musel čtyři roky počkat, a to ještě se štěstím, na zahájení habilitačního řízení. Vyšší pedagogické a vědecké tituly byly tehdy dostupné pouze členům KSČ, a tak je mohl J. Gaisler získat až po převratu. V roce 1990 to byl po obhájení doktorské dizertační práce *Ekologie netopýrů (Chiroptera) palearktické oblasti* titul DrSc. a v roce 1991 titul univerzitního profesora v oboru zoologie. Ke dni 7. 10. 2002 byl děkanem Přírodovědecké fakulty MU v Brně jmenován emeritním profesorem a jako *emeritus* stále pracuje a dodneška přednáší chiropterologii, i když od r. 2007 již není zaměstnancem fakulty. Dosud je členem redakčních rad časopisů *Folia Zoologica*, *Lynx* a *Vespertilio*. V dobách svého plného úvazku přednášel na fakultě zoologii obratlovců, ekologii živočichů i jejich etologii. Byl vedoucím diplomových prací i školitelem

prací doktorských a pomohl tak vychovat desítky kvalitních přírodovědců. Vedl i četné terénní kurzy zoologie a neváhal zvat jejich účastníky i na svoji soukromou chalupu na hřebeni Orlických hor. V letech 1981–1983 přednášel zoologii a embryologii jako hostující docent v Univerzitním centru v alžírském městě Setifu. Za netopýry se vydával po celé zeměkouli. Myslím, že tak shlédl všechny světadily a kdyby netopýři létali nad Antarktidou, vypravil by se i tam.

Napsal dlouhou řadu vědeckých publikací a monografií z oboru mammaliologie, většina z nich se týkala řádu letounů (Chiroptera). Jeho práce do roku 1994 byly uvedeny ve shora zmíněném “laudatiu”; ty, které následovaly poté, jsou součástí mého dnešního “iubilatia”. Jeho spoluautorská Encyklopedie o savcích celého světa vyšla – kromě češtiny i ve čtyřech dalších jazycích. Mezi přírodovědci je asi nejvíc citována Gaislerova učebnice Zoologie obratlovců, zejména její druhé přepracované vydání s Janem Zimou (Gaisler & Zima 2007) a další dvě učebnice biologie (zoologie), jejichž je spoluautorem. Obdivuhodné jsou i jeho znalosti jazykové, na padesáti mezinárodních konferencích, symposiích a kongresech, které absolvoval, byl schopen hovořit či přednášet v angličtině, němčině, francouzštině i ruštině. Dodnes zůstává předsedou oborové rady doktorského studijního programu biologie na Přírodovědecké fakultě MU, místopředsedou České zoologické společnosti, členem výboru České společnosti pro ochranu netopýrů a také respek-

tovaným členem renomovaných mezinárodních organizací IUCN Species Survival Commission (UK) a Bat Conservation International (USA).

Svoje blahopřání k Jirkových narozeninám skončím tak, jak jsem začal. Soukromě a napůl roznárně. Věřím, že mně odpustil, že jsem jeho osobu a naše stará slovenská putování uvedl před mnoha roky v mých povídkách pro mládež a že se také objevil v některých kapitolách knihy Nejkrásnější sbírka. Jirka v nich tam vystupuje jako moje *alter ego* v roli tichého a citlivého přítele. Někdy jsou ty texty zcela pravdivé, třeba v kapitole o Slovenském krasu nebo Vihorlatu, jindy jsem ty dávné cesty a příhody s mým “druhým já” vylíčil, jak už to bývá, malinko jinak než se přihodily. Já jsem mu zase odpustil, že v srpnu 1957 ztratil v Gdyni při naší první dobrodružné – tehdy ještě nutně tajné a bez cestovních pasů – čtrnáctidenní cestě k Baltu můj cestovní deník. Myslel jsem kdysi, že se Jirka stane ornitologem a zavedl jsem ho proto za studií i na “Maniny”, na Libeňský ostrov v Praze, kam jsem od roku 1948 chodil pomáhat Ing. Kadlecovi s rukodělnou výrobou ptačích kroužků. Dnes jsem ale rád, že Jirka ptačímu vábení nepodlehł a stal se z něj chiropterolog. Vážím si toho, že svoji první odbornou práci – *The use of coloured bands in investigating bats* – jsem mohl roku 1961 uveřejnit s ním jako se spoluautorem. Trochu mě mrzí, že nedal na moje dávné přemlouvání a neujal se organizování, resp. sepsání Fauny savců (kdysi) Československé republiky. Myslím, že by mu to, díky jeho odborným i pracovním schopnostech, příslušelo nejvíc ze všech badatelů a že by tak pomohl zabránit ostudě, že savci jsou jedinou třídou našich obratlovců, kteří svoji “Faunu” nemají a asi už mít nebudou.

Je to možná čtyřicet roků, kdy jsme seděli u grogu v Jirkově chalupě na Šerlichu a mluvili, vážně i nevázně, o netopýrech. Jirkova vlídná a krásná žena Věra, se kterou má dvě dcery, tehdy v žertovné narážce na Jirkovo zaujetí netopýry řekla s úsměvem, že by měl mít vrápence vytesaného i na náhrobním kameni. Zapamatoval jsem si to a tak letošnímu oslavenci přeji, aby trvalo ještě dlouho, velmi dlouho, než se to ušaté zvíře na tom kameni objeví.

Publikace Jiřího Gaislera se vztahem k netopýrům vyšlé po publikaci bibliografie roku 1994*

Vědecké práce

- BERNADOVIČ F., GAISLER J., OBUCH J., PAČENOVSKÝ S. & UHRIN M., 1994: *Netopiere. Metodické listy č. 3*. Slovenská agentúra životného prostredia – Centrum, Banská Bystrica, 42 pp.
- GAISLER J., 1994: The bats *Pipistrellus kuhli* and *Hypsugo savii* on the island of Rab (Croatia). *Folia Zoologica*, **43**(3): 279–280.
- STEINER H. M. & GAISLER J., 1994: On a collection of bats (Chiroptera) from NE Turkey and N Iran. *Acta Scientiarum Naturalium Academiae Scientiarum Bohemicae, Brno*, **28**(1): 1–37.
- ZIMA J., KOVAŘÍK M., GAISLER J., ŘEHÁK Z. & ZUKAL J., 1994: Dynamics of the number of bats hibernating in the Moravian Karst in 1983 to 1992. *Folia Zoologica*, **43**(2): 109–119.
- GAISLER J., 1995: Field experience with bats in Europe: past, present (and future?). *Myotis*, **32–33**: 243–249.
- GAISLER J., ZUKAL J., NESVADBOVÁ J., CHYTIL J. & OBUCH J., 1996: Species diversity and relative abundance of small mammals (Insectivora, Chiroptera, Rodentia) in the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **60**: 13–23.
- ŘEHÁK Z., ZUKAL J. & GAISLER J., 1996: Contribution to the knowledge of distribution of *Myotis dasycneme* (Mammalia: Chiroptera) in the Czech Republic. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **60**: 199–205.
- GAISLER J., 1997: Preliminary data on the distribution of Rhinolophidae in the Czech Republic and variation in numbers of *R. hipposideros* in S-Moravia. Pp.: 55–57. In: OHLENDORF B. (ed.): *Tagungsband. Zur Situation der Huftisennasen in Europa*. IFA-Verlag GmbH, Berlin, 184 pp.

*ZUKAL J. & ZIMA J., 1994: The 60th birthday of Professor Jiří Gaisler. *Folia Zoologica*, **43**(4): 290–296.

- GAISLER J., 1998: Bat thanatocenosis with *Eptesicus serotinus*, *Vespertilio murinus* and *Nyctalus leisleri* in a building. *Folia Zoologica*, **47**(4): 313–315.
- GAISLER J. & BENDA P., 1998: Poznámky k počtům a názvům evropských druhů netopýrů. *Vespertilio*, **3**: 135–146.
- GAISLER J., ZUKAL J., ŘEHÁK Z. & HOMOLKA M., 1998: Habitat preference and flight activity of bats in a city. *Journal of Zoology, London*, **244**: 439–445.
- ŘEHÁK Z. & GAISLER J., 1999: Long-term changes in the number of bats in the largest man-made hibernaculum of the Czech Republic. *Acta Chiropterologica*, **1**(1): 113–123.
- GAISLER J., 2000: Bats of Stránská skála (Brno, Czech Republic) – roosting in spite of disturbance. *Lynx, n. s.*, **31**: 33–40.
- HORÁČEK I., HANÁK V. & GAISLER J., 2000: Bats of the Palearctic Region: a taxonomic and biogeographic review. Pp.: 11–157. In: WOŁOSZYN B. W. (ed.): *Proceedings of the VIIIth European Bat Research Symposium. Vol. 1. Approaches to biogeography and ecology of bats*. Chiropterological Information Center, ISEA PAS Kraków, Poland, 273 pp.
- GAISLER J., 2001: A mammal species new to the Czech Republic – Savi's pipistrelle *Hypsugo savii*. *Folia Zoologica*, **50**(3): 231–233.
- GAISLER J., 2001: *Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774) – Große Hufeisennase. Pp.: 15–37. In: KRAPP F. (ed.): *Handbuch der Säugetiere Europas. Band 4: Fledertiere. Teil I: Chiroptera I. Rhinolophidae, Vespertilionidae*. Aula Verlag, Wiebelsheim, 602 pp.
- GAISLER J., 2001: *Rhinolophus euryale* Blasius, 1853 – Mittelmeerhufeisennase. Pp.: 59–74. In: KRAPP F. (ed.): *Handbuch der Säugetiere Europas. Band 4: Fledertiere. Teil I: Chiroptera I. Rhinolophidae, Vespertilionidae*. Aula Verlag, Wiebelsheim, 602 pp.
- GAISLER J., 2001: *Rhinolophus mehelyi* Matschie, 1901 – Mehely-Hufeisennase. Pp.: 91–104. In: KRAPP F. (ed.): *Handbuch der Säugetiere Europas. Band 4: Fledertiere. Teil I: Chiroptera I. Rhinolophidae, Vespertilionidae*. Aula Verlag, Wiebelsheim, 602 pp.
- GAISLER J., 2001: Bats of the Říčka Valley near Ochoz (Czech Republic). *Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně, 1989–2000*: 35–40.
- GAISLER J. & ŘEHÁK Z., 2001: Bats wintering in the caves of the Říčka valley near Ochoz (Moravian Karst). *Vespertilio*, **5**: 111–114.
- CHYTL J. & GAISLER J., 2001: Netopýři zimující v jeskyni Na Turoldu u Mikulova. *Vespertilio*, **5**: 147–148.
- ŘEHÁK Z. & GAISLER J., 2001: Netopýři zimující ve štolách pod Jelení cestou u malé Morávky v Jeseníkách. *Vespertilio*, **5**: 265–270.
- GAISLER J. & CHYTL J., 2002: Mark-recapture results and changes in bat abundance at the cave of Na Turoldu, Czech Republic. *Folia Zoologica*, **51**(1): 1–10.
- GAISLER J. & POKORNÝ M., 2002: Second case of a partial albinism in the noctule bat (*Nyctalus noctula*). *Nyctalus (N. F.)*, **8**(2): 179–181.
- GAISLER J., ŘEHÁK Z. & BARTONIČKA T., 2002: Mammalia: Chiroptera. In: ŘEHÁK Z., GAISLER J. & CHYTL J. (eds.): *Vertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologica*, **106**: 139–149.
- ŘEHÁK Z., GAISLER J. & CHYTL J. (eds.), 2002: Vertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. *Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologica*, **106**: 1–162.
- BENDA P., IVANOVA T., HORÁČEK I., HANÁK V., ČERVENÝ J., GAISLER J., GUEORGUEVA A., PETROV B. & VOHRALÍK V., 2003: Bats (Mammalia: Chiroptera) of the Eastern Mediterranean. Part 3. Review of bat distribution in Bulgaria. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*, **67**(4): 245–357.
- GAISLER J. & VLAŠÍN M., 2003: Second record of the Savi's pipistrelle (*Hypsugo savii*) in the Czech Republic. *Vespertilio*, **7**: 181–182.
- GAISLER J., HANÁK V., HANZAL V. & JARSKÝ V., 2003: Výsledky kroužkování netopýrů v České republice a na Slovensku, 1948–2000. *Vespertilio*, **7**: 3–61.
- POKORNÝ M., BERKOVÁ H., GAISLER J., ŘEHÁK Z. & ZUKAL J., 2003: Letní výskyt netopýrů v lidských stavbách v Moravském krasu a širším okolí. *Vespertilio*, **7**: 161–168.

- ŘEHÁK Z., CHYTL J., BARTONIČKA T. & GAISLER J., 2003: Výskyt drobných savců na území Biosférické rezervace Dolní Morava (rozšířená Biosférická rezervace Pálava). Část II. Netopýři – Microchiroptera. *Lynx, n. s.*, **34**: 181–203.
- BENDA P., HULVA P. & GAISLER J., 2004: Systematic status of African populations of *Pipistrellus pipistrellus* complex (Chiroptera: Vespertilionidae), with a description of a new species from Cyrenaica, Libya. *Acta Chiropterologica*, **6**: 193–217.
- GAISLER J., 2004: Netopýr tmavý (*Myotis nigricans*) nežije v Evropě. *Živa*, **52**(4): XLIX.
- GAISLER J. & HANÁK V., 2004: Rekordní stáří u netopýrů. *Živa*, **52**(1): 39–40.
- GAISLER J. & ZUKAL J., 2004: Ecomorphometry of *Myotis daubentonii* and *M. lucifugus* (Chiroptera, Vespertilionidae) – a Palearctic-Nearctic comparison. *Mammalia*, **68**: 275–282.
- GAUĐOŠÍK M. & GAISLER J., 2004: Diet of two *Eptesicus* bat species in Moravia (Czech Republic). *Folia Zoologica*, **53**(1): 7–16.
- GAISLER J., 2005: Czech Republic. Pp.: 37–38. In: HUTTERER R., IVANOVA T., MEYER-CORDS C. & RODRIGUES L. (eds.): *Bat Migrations in Europe. A Review of Banding Data and Literature. Naturschutz und Biologische Vielfalt 28*. Bundesamt für Naturschutz, Bonn, Germany, 176 pp.
- GAISLER J., 2005: Doplňěk k netopýrům (Chiroptera) východních Čech se zvláštním zřetelem k aktivitě na horském hřebeni. *Lynx, n. s.*, **36**: 47–54.
- HORÁČEK I., HANÁK V., GAISLER J. & ČESON – Česká společnost pro ochranu netopýrů, 2005: Dlouhodobé změny biodiverzity netopýrů: zpráva o nejrozsáhlejší monitorovacím programu 1969–2004. Pp.: 105–115 + 1B–22B. In: VAČKÁŘ D. (ed.): *Ukazatele změn biodiverzity*. Academia, Praha, 298 pp.
- GAISLER J., 2006: *Pipistrellus pygmaeus* and two more species of bats recorded on the Island of Kefalonia, Greece (Chiroptera: Vespertilionidae). *Lynx, n. s.*, **37**: 107–110.
- GAISLER J., ŘEHÁK Z. & ZUKAL J., 2006: Výzkum netopýrů v Moravském krasu: historie a současný stav. *Vespertilio*, **9–10**: 75–85.
- BARTONIČKA T. & GAISLER J., 2007: Seasonal dynamics in the number of parasitic bugs (Heteroptera, Cimicidae): a possible cause of roost switching in bats (Chiroptera, Vespertilionidae). *Parasitological Research*, **100**(6): 1323–1330.
- BARTONIČKA T., ŘEHÁK Z. & GAISLER J., 2007: Can pipistrelles, *Pipistrellus pipistrellus* (Schreber, 1774) and *Pipistrellus pygmaeus* (Leach, 1825), foraging in a group, change parameters of their signals? *Journal of Zoology, London*, **272**: 194–201.
- BARTONIČKA T., GAISLER J. & ŘEHÁK Z., 2008: Vliv silničního provozu na netopýry a návrh ochrany. *Živa*, **56**(4): 181–182.
- HANÁK V. & GAISLER J., 2008: Historie chiropterologie v Čechách a na Moravě od nejstarších zpráv po publikaci *Netopýři Československa* (1957). *Vespertilio*, **12**: 93–106.
- ŘEHÁK Z., BARTONIČKA T., BRYJA J. & GAISLER J., 2008: New records of the Alcaethoe bat, *Myotis alcaethoe* in Moravia (Czech Republic). *Folia Zoologica*, **57**(4): 465–469.
- GAISLER J., ŘEHÁK Z. & BARTONIČKA T., 2009: Bat casualties by road traffic (Brno-Vienna). *Acta Theriologica*, **54**(2): 147–155.
- BARTONIČKA T. & GAISLER J., 2010: II. Summer monitoring of bat populations. Pp.: 113–123. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- BARTONIČKA T., GAISLER J. & ŘEHÁK Z., 2010: Microclimate or bat bugs (Cimicidae): possible cause of roost switching by vespertilionid bats. Pp.: 274–276. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- GAISLER J., 2010: The lesser horseshoe bat's tale. Pp.: 286–289. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- GAISLER J., 2010: The bats of Afghanistan. Pp.: 291–292. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- GAISLER J., 2010: The bats of Algeria. Pp.: 293–295. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.

- GAISLER J., 2010: The bats of Egypt. Pp.: 296–297. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- GAISLER J. & BARTONIČKA T., 2010: Results of bat census in the city of Brno. Pp.: 298–301. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- GAISLER J. & HANÁK V., 2010: First International Bat Research Conference. Pp.: 44–47. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- GAISLER J., HANÁK V. & HANZAL V., 2010: Results of bat banding in the Czech and Slovak Republics, 1948–2000. Pp.: 77–87. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.
- HANÁK V. & GAISLER J., 2010: History of chiropterology in the Czech Lands and Slovakia: from earliest references to the onset of modern research. Pp.: 13–25. In: HORÁČEK I. & UHRIN M. (eds): *A Tribute to Bats*. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy, 400 pp.

Knihy a učebnice

- GAISLER J. & ZEJDA J., 1995: *La grande encyclopédie des mammifères*. Gründ, Paris, 496 pp.
- LAŠTŮVKA Z., GAISLER J., KREJČOVÁ P. & PELIKÁN J., 1996: *Zoologie pro zemědělce a lesníky*. Konvoj, Brno, 266 pp.
- GAISLER J., 1997: *Úvod do zoologie obratlovců. 5. částečně upravené vydání, 1. dotisk*. Vydavatelství MU, Brno, 275 pp.
- GAISLER J. & ZEJDA J., 1997: *Savci*. Aventinum, Praha, 496 pp.
- GAISLER J. & ZEJDA J., 1997: *Enzyklopädie der Säugetiere*. Dausien, Hanau, 496 pp.
- GAISLER J. & ZEJDA J., 1997: *Ssaki świata*. MUZA SA, Warszawa, 496 pp.
- GAISLER J. & ZEJDA J., 1998: *Suuri eläinikirja*. W. Söderström Osakryhtiö, Porvoo-Helsinki-Juva, 496 pp.
- DUNDEL J. & GAISLER J., 2002: *Atlas savců České a Slovenské republiky*. Academia, Praha, 150 pp.
- GAISLER J., 2007: Savci. Pp.: 382–405. In: HUDEC K., KOLIBÁČ J., LAŠTŮVKA Z. & PEŇÁZ M. (eds.): *Příroda České republiky. Průvodce faunou*. Academia, Praha, 439 pp.
- GAISLER J. & ZIMA J., 2007: *Zoologie obratlovců. 2. přepracované vydání*. Academia, Praha, 692 pp.

došlo 15. 11. 2009